

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Adversvs Omnia Catabaptistarvm Prava Dogmata Heinrychi Bullingeri lib. IIII

Bullinger, Heinrich

Tigvri, 1535

VD16 B 9759

Aduersos uagos spermologos & uerbosos homines qui se inuocatos in
praedicandi officium ingerunt & ex populo pascuntur & saginantur

urn:nbn:de:hbz:466:1-35433

ADVERSUS VAGOS SPERMOLONGOS & uerbosos homines, qui se inuocatos in prædicandi officium ingerunt, & ex populo pascunt ac saginant.

I O I A D A.

Hic, ne cui suspectus sim, de cata baptistis loquar, ^{V.} TRACT.
 quorum bona pars domos uxores liberosq; deserunt, & quum à deo uocati non sint, sese tamen omnibus obtrudunt, & confundunt omnia. Irre pit aliquis istorum in familiam aliquam prædiuitem, in coetum simplicium et idiotarū, incipit legere quædam ex nouo testamento, idq; tantisper, dum ad rebaptisandū uentū est. Hic iā rebaptisatus ad inobedientia & omne genus cōtumacia instituitur, et ad cōtentiones et rixas armatur. Mox incipit odisse ecclesias, ministros conuitijs incessere, magistratus dānare, negare census et decimas, pueros ad baptismū non admittere, disputationem instituere quomodo omnium facultates sint omnibus communes, iusiurandum nec præstare nec præstitum seruare. In summa sic omnia nouant, ut magistratus cogatur in eos inquirere. Porro quum de erroribus appellentur, quidam negant, quidam in errore quamlibet edocti contumaces manent, et in exilium mittuntur. Quidam abnegant errorem, & palinodiam canunt: mox pœnitentia ducti, iuramenti præ-

stuti & promissorum immemores, rursus ad ingenium redeunt, & ad uomitum, ut inquit Petrus, desertis domo, uxore, liberis, incertis sedibus uagantur, errorem suum serunt ubiq; & infinitos seducunt, quemadmodum & ipsi seducti sunt. De censibus & decimis coram simplicibus & bonis uiris multa garrunt, non deberi illa ex iure diuino. Diuites non esse Christianos, nisi facultates suas in comune ponant. Dic Simon, hæc ne uocatio ex deo est? hos à deo uocatos & missos dices, quos arrogantia, pertinacia, contentio, hæresis, contumacia, perfidia, tumultus patrijs sedibus pellit? Taceo quod alios bene institutos seducunt, falsa spe, ac si decimæ et census danda nõ essent, lactant, interim illorum bonis, ut fuci apum labore, saginatur. Relinquunt enim artificia & officia sua, & à labore cessant, quæ neq; didicerunt neq; sciunt docere præsumentes. Hi omnes bonis uiris oneri sunt, quos grauant, quorũ bona absument & deuorant, nummosq; extorquent ut sectæ suæ consortes foueant.

Sunt inter hos uiri robusti, qui non ita dudum domus & agros possederunt, honestis rationibus & laboribus uictum quærentes. Iam ociosi in horreis rusticis iacent post sepes, post fornaces cum libellulis suis, *Sarende* *schüler.* similes illis quos Vagantes olim uocabant. Labor illorum est ut negotium facessant & tumultum, litera & uana expositione. Alij coclearia exculpunt, aut ex
uinnibus

inimicibus canistra texunt: alij aliud nugantur, ne ces-
 sare à laboribus uideantur, ne ociosi uiuere dicantur.
 Quod si omnia (quod tu putas) cōmunia essent, quan-
 tulo tempore tua quantumuis magna ab his fucis ab-
 sumpta uideres? Conqueruntur interim sese sedibus
 suis iniuria pulsos, apud suos libenter esse, sibi id per
 magistratus minime licere. Sed se ipsi pepulerunt con-
 tumacia sua, sibiq; suo iumento malū aduexerunt. E
 quo, si serio studerēt, sese extricare citissime possent.
 Sed se pascunt ex alijs, falsa religionis specie se uendi-
 tantes. Quid aliud olim monachi fecerunt, qui de Ro-
 sario Mariano tantisper nugabātur, donec farcimina
 tua petasones ac pernas in mantica sua haberent, te ua-
 na spe ludentes. Sic illi multa pollicentur, prestare ni-
 hil possunt. Macule sunt ergo Christiani populi da-
 mnata à Paulo qui 2. Thes. 3. capite sic scribit: Præci-
 pinus autem uobis fratres per nomen dōmini nostri Ie-
 su Christi, ut subducatis uos ab omni fratre, qui inor-
 dinate se gerit, & non iuxta institutionem quam acce-
 pit à nobis. Nam ipsi scitis quomodo oporteat imitari
 nos, quoniam non inordinate gessimus nos inter uos,
 neq; gratis panem accepimus à quoquam, sed cum la-
 bore & sudore nocte dieq; facientes opus, ad hoc, ne
 cui uestrum essemus oneri. Non quod nobis id non li-
 ceat, sed ut nosmetipsos formam exhiberemus uobis
 ad imitandum nos. Etenim cum essemus apud uos, hoc

precipiebamus uobis, ut si quis nollet operari, is ne
 ederet. Audimus enim quosdam uersantes inter uos
 inordinate, nihil operis facientes, sed curiose agentes.
 Iis autem qui sunt eiusmodi precipimus & obsecra-
 mus per dominum nostrum Iesum Christum, ut cum
 quiete operantes, suum ipsorum panem edant &c.
 Hæc tam fortia sunt contra catabaptistas, ut expositio-
 ne ampliori non sit opus. In priori epistola ad Timot.
 cap. 5. acerbius in illos inuehitur, dicens: Qui suis non
 prouidet, fidem abnegauit, & infideli deterior est.
 Quid hic dicet Eulella soror, quæ domi liberis ac ma-
 rito relictis fratrem Fulbertum sectatur? Quid Fulber-
 tus qui uxorem domi relinquit cum prole, & per gen-
 tes uagatur? Vides ut opinor qui sint maculæ & sor-
 des Christiani populi, peiores infidelibus quos damnat
 & auersatur scriptura. Nocentiores homines esse non
 puto, quàm qui istiusmodi malis nituntur artibus. Chri-
 stiani hominis non est turpiter mendicare, sed labora-
 re ut & ipse habeat, & cæteris impartiat: non fami-
 liam negligere, sed curare. Hi uero diuersum faciunt,
 & quum alioqui satis sit ignauorum hominum, &
 magis quàm Christianis deceat (qua re & hostes eu-
 uangelij maxime offenduntur) illi nihil faciunt quàm
 ocium inter Christianos et ignauiam plantare. Ex qua
 re ecclesia perplexa redditur, commaculatur & di-
 scinditur. Vnde nascitur inuidia, cupiditas alieni, im-
 patientia

patientia, odium, ignauia & socordia, ocium & fastidium. Istis perturbationibus agitantur hi, qui nunquam in ordinem cogi poterāt. Et hi sunt fructus prædicationis quam serunt catabaptistæ.

Scriptura passim ad laborem, ad opus hortatur, ocium damnat, isti ex diametro diuersum docent ac faciunt.

Iam fac, ut iuxta literam omnes nos, res nostras uendamus et demus pauperibus, quid supererit ergo quo & familiam & liberos alamus? Onerabimus alios? Sed hoc uetat apostolus. Quin nemo opitulabitur. Si quis Christianum accesserit, is nihil habebit, cogitur enim quisq; qui uere Christianus esse uelit, omnia uendere & dare pauperibus. Quid ergo dabit is, qui ipse nihil habet? Si gentilem adit, is ut odio habet Christianum nomen, nihil omnino dabit, quin potius conuiuijs eum insectabitur, ocium & fidem exprobrans, merito dicet: Ignauæ, an fides tua te robustum & ualidum docet ociari & ex alijs emendicare? cur non laborasti? cur tua non seruabas? quid alijs es oneri? &c. An hæc non in contumeliam diuini nominis & sacri euangelij uergunt? Hoc in primis cauerunt apostoli ne uita nostra offendiculo sit ethnicis, ne male audiat euangelium propter nos. Christus docet ut lux nostra sic luceat, ut homines opera nostra bona uideant, atq; hinc patrem cœlestem glorificent.

Sed dic quaeso, qui tandem erunt pauperes quibus distracta bona dabuntur? Christiani esse non possunt, qui iuxta doctrinam uestram nihil facultatum possidere possunt, mox enim accepta bona uendere coguntur, & dare pauperibus. Illi si sunt Christiani reuendere debent & alijs dare, quorsum ergo tandem bona uenient? Consequens est ut gentes & infideles sint pauperes isti quibus bona sunt impartienda. Ergo (quoniam sint pauperes) pauperibus Christianis opem ferre non queunt. Necessse ergo est ut fame pereant pij.

Quis non uidet hanc doctrinam insanam & stultam esse, quae omnem peruertit ordinem & honestatem inter mortales? Nunquam isti expenderunt, quoniam nitantur, et quid ex tam stulta doctrina sequatur. Ignorant, ut Paulus inquit, quid loquatur aut de quibus asserunt. Hoc ergo scias mi Simon (nam uela iam colligenda & finis huic conclusioni imponendus) Christianum posse habere diuitias & facultates proprias, decet ut curam gerat suarum rerum, familiae, liberorum, adeoque decet, ut qui haec negligit Christianus dici & esse non possit. Quid dico Christianus? Inter bonos uiros censendus non est, nihil honestatis, nihil rationis habet, neque coram deo neque coram hominibus. Qui uero uolunt diuites fieri, hoc est, qui neglecto deo, suo labore & cura fidunt acnuntur, curiosi & malis artibus, dolo, fraude, usura rem parant, hi certe

certe in laqueos Satanae cadunt 1. Timoth. 6. Pius presentibus rebus, quas ex dono dei habet, contentus est, quibus utitur cum gratiarum actione ad necessitatem, ad gloriam dei, opem fert proximo, ut de fidei canit Psal. 112.

Ceterum in misericordia & beneficentia erga alios ordo quidam est. Nam Paulus dicit Gal. 6. Bonum autem faciendo ne defatigemur. Tempore enim suo metemus non defatigati. Itaque dum tempus habemus operemur bonum, cum erga omnes, tum uero maxime erga domesticos fidei. Deinde ad Timotheum scribens, docet, ut quisque liberis & nepotibus suis uniuersisque familiae suae uel maxime provideat. Huc pertinet quod in epistola posteriori ad Corinth. cap. 13. dicit: Non enim sic conferendum, ut alijs sit relaxatio, uobis autem angustia, sed ut ex aequabilitate in presenti tempore uestra copia illorum succurrat inopiae, ut fiat aequabilitas, quemadmodum scriptum est: Qui multum habebat huic nihil supererat, & qui paululum habebat, is nihilo minus habuit. Quicumque ergo pius est, quo plura habet, hoc plus miseretur et benefacit: qui parum habet, quod potest facit. Non quod omnibus temere bona sua proiciat aut communia faciat, sed in primis suis prouidet, deinde si potest summa fide adest proximis, postremo omnibus etiam benefacit tam bonis quam malis propter deum. Fides inter haec oculata est

Et uigilat, ne in delectu hallucinetur aut cæcutiat, ne
 amore sui captus sibi nimium tribuat, fratrem fraudet,
 diligenter curat ut thesaurum in regno cælorum repo-
 nat. Hæc ergo Pauli uerbis claudimus i. Timoth. 6. Di-
 uitibus qui sunt in presenti sæculo præcipe, ne elato
 sint animo, neq; spem ponant in diuitijs incertis, sed in
 deo uiuente, qui præbet nobis omnia affatim ad fruen-
 dum, ut benefaciant, ut diuites sint operibus bonis, ut
 faciles sint ad impartendum, libenter communican-
 tes, recondentes sibiipsis fundamentum bonum in po-
 sterum, ut apprehendant uitam æternam. O Timo-
 thee, depositum serua, deuitas prophanas uocum ina-
 nitates, et oppositiones falso nominatæ sciētiae, quam
 nonnulli profitentes, circa fidem aberrauerunt. Hæc
 mihi Simon ita mihi satisfaciunt, ut anilia et inania fa-
 bulamenta catabaptistarum nihil morer. Communica-
 tionem bonorum ulli præceptam esse nescio: fidem et
 misericordiam omnibus scio. Beati misericordes quo-
 niam ipsi misericordiam consequentur. Qui misericor-
 diam negligit, iudicium habebit sine misericordia,
 præualet enim misericordia iustitiæ. Da mihi aliquem
 qui iusta labore ingentes diuitias compararit, miseri-
 cors autem non sit, is iustus quidem quod ad adquisi-
 tionem bonorum attinet, iustus uero non est, si crudeli-
 tatem immanem, et inhumanitatem infidam spectes.

SIMON. Dixisti non nihil, cui plane assentior,
 at uos

et uos qui Christum prædicatis parum apte uitam uestram ad doctrinam Pauli superius citatam attemperatis. Nihil enim laboratis (quod tamen uitio graui nobis uertitis) domus & agros possidetis, mercedem ex euangelio accipitis. Hæc omnia facere non deberetis. Ad hæc ergo responde Ioiada. IOIADA. Faciam hoc sequenti articulo. Sed tu recense fundamenta scripturæ quibus contra nos hac in parte pugnare se existimant.

QVOD MINISTRIS EVANGELII propria possidere per deum liceat.

SIMON.

Tot & tam firma habent tela ex scripturarum armamentario deprompta, ut non facile ab eis dissentire possim. Sed audiam ex te si fortiora quedam & firmitiora adducas. An non clarum est quod Christus dicit Matth. 10. quum apostolos ad prædicandum amandaret: Ne possideatis, neq; aurum, neq; argentum, neq; æs in crumenis uestris, neq; peram ad iter, neq; duas tunicas, neq; calciamenta, neq; uirgam? &c. Quis contra tam apertum domini mandatū quidquam audet? Quod tamen uos minime obseruatis: uetat enim omnem proprietatem, tam abest ut domos proprias possideatis. IOIADA. Quum dominus suos

VI.
TRACT.